

Bestämmelse i alkohollagen om kassaregister

Allmänt

Från och med den 1 juli 2003 gäller att den som meddelats serveringstillstånd är skyldig att registrera all försäljning i kassaregister och vid varje försäljning erbjuda kunden ett av registret framställt kvitto. Enligt Statens folkhälsoinstituts uppfattning kan den som omfattas av bestämmelsen inte underlåta att ta fram ett kvitto ens när en kund säger att denne inte vill ha ett kvitto.

Den 1 juli 2003 trädde en ny regel (8 kap 5 a §) i alkohollagen (1994:1738) i kraft. Lagtexten, (LAG 2001:414), har följande utformning

Den som har tillstånd för servering av spritdrycker, vin eller starköl till allmänheten eller stadigvarande tillstånd för servering i slutet sällskap är skyldig att registrera all försäljning i kassaregister och att vid varje försäljning ta fram och erbjuda kunden ett av registret framställt kvitto. Tillståndsmyndigheten får medge undantag för servering inom ideella föreningar eller liknande slutna sällskap.

Kassaregister skall på ett tillförlitligt sätt visa alla transaktioner som gjorts. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kassaregister.

Bestämmelsernas första stycke innebär att varje innehavare av serveringstillstånd ska registrera all försäljning i ett kassaregister samt att vid varje försäljning ta fram och erbjuda kunden ett av registret framställt kvitto.

När skall kvitto lämnas?

Det innebär att den som har ett serveringstillstånd (innehavare av tillfälliga tillstånd till servering i slutna sällskap omfattas inte av bestämmelsen) numera är skyldig att ha en kassaapparat eller ett kassasystem, att registrera all försäljning av mat och dryck samt ersättning för andra varor och tjänster i kassaregistret och slutligen alltid själv erbjuda kunden ett kvitto efter registrerad försäljning.

Syftet att införa en regel om att erbjuda kunden ett kassakvitto torde vara att det kommer att bli svårare att underlåta registrering i kassaregistret. Kunder som vet att de skall få ett kvitto kommer att uppmärksamma när de inte får det. På detta sätt kommer konsumenterna att fungera som draghjälp i strävandena att all försäljning skall stämplas in. Samma tankegångar framfördes av Alkoholutredningen som bl.a. ansåg att detta kan ”medverka till skärpta rutiner i kassahanteringen”.

Branschstandard

Många företag har intäkter även från försäljning som inte omedelbart hänför sig till serveringen av mat och dryck och där kravet att erbjuda kunden ett kvitto inte upplevs lika naturligt.

Enligt förarbetena till bestämmelsen skall med uttrycket *all försäljning* avses försäljning av mat och dryck samt ersättning för andra varor och tjänster som tillhandahålls av tillståndshavaren.

Tillämpad branschstandard innebär t.ex. att särskilt kvitto inte lämnas för hotellfrukost (i de fall frukosten ingår i rumspriset) eller för personalmat. Kvitto förekommer inte heller vid roulette och casinospel eller vid övriga rörelseintäkter, t.ex. hyresintäkter från reklam- eller spelplatser, avbokningsavgifter och växlingsvinster. Försäljning via automat är också en sådan situation när kvitto inte lämnas.

Hur bör ett kvitto bör vara utformat?

Bestämmelsen reglerar inte hur ett kvitto skall vara utformat och Statens folkhälsoinstitut har inte heller bemyndigats att föreskriva om detta. Enligt Statens folkhälsoinstituts uppfattning är det dock rimligt att minst följande uppgifter finns med på ett kvitto:

- Tillståndshavarens namn
- Organisationsnummer
- Aktuellt år, datum och klockslag
- Löpnummer för försäljningen
- Identitet på varje enskild kassaapparat

- Försäljningsbeloppet med moms specificerad
- Varuslag (med detta avses enligt föreskrifterna om kassaregister varor enligt den indelning som används i restaurangrapporten samt övriga varor/varugrupper)
- Betalningssätt

Ett tillförlitligt kassaregister skall visa alla transaktionen som gjorts.

Om vad som anses vara tillförlitligt kassaregister skriver Statens folkhälsoinstitut, FHIFS 2003:2 i en föreskrift, som utkom 30 juni 2003:

1 § I dessa föreskrifter avses med:

1. **Kassaregister:** samlingsnamn för kassaapparater och kassasystem.
2. **Löpnummer:** en obruten nummerserie som löper stigande.
3. **Kontrollremsa:** dokumentation av den löpande registreringen i kassaregistret i pappersform.
4. **Journalminne:** dokumentation av den löpande registreringen i kassaregistret i elektronisk form.
5. **Varuslag:** varor enligt den indelning som används i restaurangrapporten samt övriga varor/varugrupper.
6. **Z- utslag:** sammanställning i rapportform av de registreringar som skett efter förra Z-utslaget. Z-utslag nollställer kassaregistret.
7. **X-utslag:** sammanställning i rapportform av de registreringar som skett efter förra Z-utslaget. X-utslag nollställer inte kassaregistret.

I föreskriften sägs vidare att kassaregistret skall för varje inslag registrera:

2 § *Ett kassaregister skall:*

1. För varje inslag registrera aktuellt år, datum och klockslag, löpnummer för inslaget samt identitet på varje enskild kassaapparat. Uppgifterna skall inte gå att ändra utan att detta registreras på kontrollremsan eller i journalminnet.
2. Registrera försäljningsbeloppet med moms specificerad och med angivande av varuslag, övningsinslag och nollinslag, rättelser och krediteringar samt betalningssätt.
3. Kunna ge Z-utslag och X-utslag samt kontrollremsa eller utskrift från journalminnet som innehåller uppgifter enligt punkterna 1-2. Dessutom skall för Z-utslag anges löpnummer.
4. Kunna visa kassaregistrets totala ackumulerade försäljningssumma (Grand Total) som inte skall gå att nollställa.

3 § Statens folkhälsoinstitut kan medge undantag (dispens) från dessa föreskrifter.

Mer information

Det går att få ytterligare information hos alkoholenheten. Mer information finns på Statens folkhälsoinstituts webbplats www.fhi.se under rubriken Enheten för tillsyn.

Bokföringslagen (1999:1078)

Alkohollagen innehåller inga bestämmelser om räkenskapsinformation och arkivering. Sådana bestämmelser finns i bokföringslagen.

Nya tillståndshavare

Om nya tillståndshavare skriver Statens folkhälsoinstitut följande. Med hänsyn till den nya bestämmelsen i alkohollagen samt föreskrifterna om kassaregister bör vid en ansökan om serveringstillstånd av ansökan framgå att sökanden har ett tillförlitligt kassaregister. Tillstånd bör ej lämnas om det inte finns något tillförlitligt kassaregister (7 kap. 7 § alkohollagen).